

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

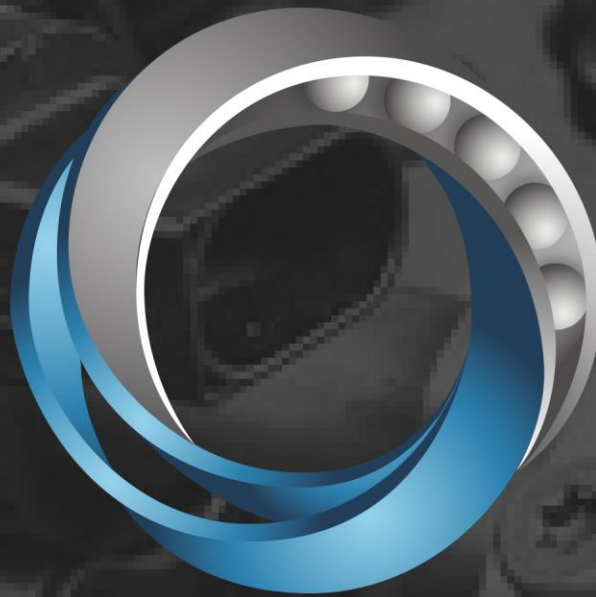
Сумський національний аграрний університет

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Білоруський державний аграрний технічний університет

Туркменський сільськогосподарський університет імені С.А. Ніязова

Харківська філія Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого

Міжнародна науково-практична конференція

ЕКСПЛУАТАЦІЙНА ТА СЕРВІСНА ІНЖЕНЕРІЯ

присвячена 90-річчю ХНТУСГ
та 120 річниці з дня народження
академіка П.М.Василенка

15-16 жовтня 2020 року
Україна, Харків

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Сумський національний аграрний університет

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Білоруський державний аграрний технічний університет

Туркменський сільськогосподарський університет імені С.А. Ніязова

Харківська філія Українського науково-дослідного інституту прогнозування
та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського
виробництва імені Леоніда Погорілого

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції
«ЕКСПЛУАТАЦІЙНА ТА СЕРВІСНА ІНЖЕНЕРІЯ»

15-16 жовтня 2020 року

Харків 2020

УДК 656
М 58
ISBN

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Експлуатаційна та сервісна інженерія». – Харків: ХНТУСГ, 2020. – 242 с.

Матеріали засновані на виступах, аспірантів та молодих вчених на міжнародній науково-практичній конференції «Експлуатаційна та сервісна інженерія». Видання включає сучасні питання технологій та організацій сервісної інженерії машин аграрного виробництва і транспортних засобів, теорії експлуатації машино-тракторного парку, обладнання та устаткування сільського господарства та інноваційні рішення в рамках завдань сервісної інженерії останніх.

Головний редактор:	Нанка Олександр Володимирович, академік УНАНЕТ, ректор ХНТУСГ
Заступник головного редактора:	Сайчук Олександр Васильович, доктор технічних наук, доцент, директор ННІ ТС ХНТУСГ
Редактор:	Калінін Євген Іванович доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри надійності, міцності, будівництва та технічного сервісу машин імені В.Я. Аніловича ХНТУСГ

© Харківський національний
технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка

2020 р.

| Організаційний комітет конференції

- Голова:** **Нанка Олександр Володимирович**, ректор Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, академік УНАНЕТ
- Заступник голови:** **Сайчук Олександр Васильович**, директор Навчально-наукового інституту технічного сервісу Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, д.т.н., доцент
- Члени комітету:** **Калінін Євген Іванович**, завідувач кафедри надійності, міцності, будівництва та технічного сервісу машин імені В.Я. Аніловича Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, д.т.н., доцент
- Новицький Андрій Валентинович**, завідувач кафедри надійності техніки Національного університету біоресурсів і природокористування України, к.т.н., доцент
- Зубко Владислав Миколайович**, завідувач кафедри тракторів, сільськогосподарських машин та транспортних технологій Сумського національного аграрного університету, к.т.н., доцент
- Тарельник В'ячеслав Борисович**, завідувач кафедри технічного сервісу Сумського національного аграрного університету, д.т.н., професор
- Дирда Віталій Іларіонович**, завідувач кафедри надійності та ремонту машин Дніпровського державного аграрно-економічного університету, д.т.н., професор
- Диха Олександр Володимирович**, завідувач кафедри зносостійкості машин Хмельницького національного університету, д.т.н., професор

Дмитрів Василь Тарасович, професор кафедри механіки та автоматизації машинобудування Інституту інженерної механіки та транспорту Національного університету «Львівська політехніка», д.т.н., професор

Миранович Олексій Валерійович, декан факультету технічного сервісу в АПК Білоруського державного аграрного університету, к.т.н., доцент

Лебедев Сергій Анатолійович, директор Харківської філії Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, к.т.н., доцент

Тарасенко Віктор Євгенович, завідувач кафедри технології і організації технічного сервісу Білоруського державного аграрного університету, к.т.н., доцент

Лебедев Анатолій Тихонович, професор кафедри тракторів і автомобілів Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, д.т.н., професор

Медведев Євген Павлович, доцент кафедри логістичного управління та безпеки руху на транспорті Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, к.т.н., доцент

Антощенков Роман Вікторович, завідувач кафедри мехатроніки та деталей машин Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, д.т.н., доцент

Коваленко Валентин Олександрович, завідувач кафедри підйомно-транспортних машин і обладнання Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», к.т.н., професор.

Стрижак Всеволод Вікторович, доцент кафедри підйомно-транспортних машин і обладнання Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», к.т.н., доцент.

Скобло Тамара Семенівна, професор кафедри технологічних систем ремонтного виробництва Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, д.т.н., професор

Марченко Дмитро Дмитрович, доцент кафедри тракторів та сільськогосподарських машин, експлуатації і технічного сервісу Миколаївського національного аграрного університету, к.т.н., доцент.

Шумаков Ігор Валентинович, завідувач кафедри технології будівельного виробництва Харківського національного університету будівництва та архітектури, д.т.н., професор.

Салія Медея Гурамівна, доцент кафедри залізобетонних та кам'яних конструкцій Харківського національного університету будівництва та архітектури, к.т.н., доцент.

Коваль Владислав Романович, голова студентського комітету Навчально-наукового інституту технічного сервісу Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

АНАЛІЗ ПОЗИТИВНИХ АСПЕКТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ГРАНУЛЮВАННЯ КОРМІВ

Болтянська Н.І. к.т.н, доцент, Комар А.С. інженер

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь, Україна

Застосування технології гранулювання дозволяє отримувати корми заданого розміру, форми і необхідних фізико-механічних характеристик, що зменшує їх втрати при транспортуванні, зберіганні і переробці, а також покращує показники подальшого використання. Гранульовані органічні матеріали знайшли широке застосування в сільському господарстві для найбільш ефективного використання тваринами поживних речовин.

Штучне сушіння кормових культур з подальшим гранулювання є одним з найбільш раціональних методів заготівлі кормів. Він прийнятний як для прибирання трав'янистих бобових культур, так і злакових, які прибираються зазвичай на сіно, силос і навіть на зерно. Встановлено, що гранульовані корми за своєю поживністю наближаються до концентрованих кормів, а за змістом каротину значно перевершують їх. В 1кг гранул міститься 0,7–0,86 кормових одиниць, 39–109 г перетравного протеїну і 32–187 мг каротину [1,2]. Вихід готового корму в абсолютному обчисленні при використанні технології гранулювання вище, ніж при сушінні на сіно, силосуванні і прибиранні на зерно. Так, при збиранні вівса на сіно, висіяного в суміші з горохом і вирощеного до досягнення молочно-воскової стиглості, втрачається майже половина (близько 47%) кормових одиниць і перетравного протеїну і практично весь (більше 93%) каротин. При гранулювання ці втрати значно нижче. Якщо продуктивність 1 га посіву даної суміші в поживних речовинах при збиранні на сіно прийняти за 100%, то при гранулювання вона піднімається по кормових одиницях в 1,7 рази, по перетравному протеїну в 1,3 рази і по каротину в 8,5 раз [3,4]. Подібна залежність між технологією збирання на сіно і гранулювання отримана і по бобових травах (люцерна і еспарцет). Гранулювання дозволяє зберегти в 1,8 рази більше кормових одиниць, в 1,8–1,9 рази перетравного протеїну і в 4,7–8,6 рази каротину.

Гранулювання має переваги і перед традиційною технологією заготівлі кормів на зерно. При збиранні ячменю на зерно зберігається трохи більше половини кормових одиниць, третя частина протеїну, а каротин втрачається майже весь. Якщо ячмінь скосити в фазі молочно-воскової стиглості і приготувати гранули, то вдається зберегти близько 90% кормових одиниць і перетравного протеїну і приблизно 40% каротину. Гранулювання вегетативної маси кукурудзи (чистового посіву або в суміші з горохом) в порівнянні з прибиранням її на силос або зерно дозволяє отримати в 1,5–1,6 рази більше кормових одиниць, в 1,3–1,4 рази більше перетравного протеїну і в кілька десятків разів більше каротину [5]. Таким чином, за усіма розглянутими культурами

застосування технології гранулювання кормів дає істотне збільшення виходу поживних речовин. Збереження поживних речовин в період зберігання при гранулюванні кормів краще за всі відомі технології. Втрати поживних речовин після 7-місячного і навіть річного зберігання в гранулах не перевищують 10% за протеїном і 50% по каротину. У кормах у вигляді сіна, силосу, трав'яного борошна вже до 5–7 місяця зберігання втрати протеїну складають 20–30%, а каротину до 80% [6]. Відзначається і та обставина, що біологічна цінність протеїну трави при високотемпературному сушінні (при дотриманні оптимального режиму) мало змінюється, в той час як традиційна технологія заготівлі кормів призводить до втрат значної кількості амінокислот. Крім того, з'ясовано, що при приготуванні сіна, сінажу, силосу і їх тривалому зберіганні поряд з руйнуванням каротину, відбувається його ізомеризація, тобто бета-каротин переходить в інші важко засвоювані форми.

Безумовно, гранульовані корми незамінні при вирощуванні молодняка сільськогосподарських тварин. Будь-який зоотехнік підтвердить, що 90% загибелі молодняка походить від хвороб шлунково-кишкового тракту, або інфекцій занесених через травну систему разом з кормом. В даному випадку така ймовірність мінімальна, так як корм стерильний. При годівлі молодняка гранульованими гранулами загибель тварин від шлунково-кишкових захворювань знижується в 1,5–2 рази. Зі спостережень за тваринами, особливо поросятами, фахівці прекрасно знають, скільки комбікорму при годуванні своїми кінцівками викидають з годівниці в підстилку, а це 10–15% від загального корму. При годуванні гранулами цього не відбувається, оскільки тварини не закопуються в корм, а поїдають з поверхні годівниці. При роздаванні гранул знижується запиленість приміщень, а це чистота і стерильність. Збільшується збереження корму. Відсутній ефект самосортування кормосуміші. продовжується термін служби технологічного обладнання. А це все економія коштів.

Список літератури

1. Комар А.С. Аналіз конструкцій пресів для приготування кормових гранул та паливних брикетів. Науковий вісник ТДАТУ. 2018. Вип.8. Т.2. С. 44-56.
2. Болтянська Н.І. Аналіз конструкцій шестеренних пресів-грануляторів. Науковий вісник ТДАТУ. 2018. Вип.8. Т.2.
3. Sklar O. G. Fundamentals of designing livestock enterprises: a textbook. Condor Publishing House. 2018. 380 p.
4. Комар А.С. Аналіз технічних засобів для пресування кормів. Науковий вісник ТДАТУ. 2018. Вип.8. Т.2.
5. Комар А.С. Розробка конструкції преса-гранулятора для переробки пташиного посліду. Зб. наукових праць Міжн. наук.-практ. конф. «Актуальні питання розвитку аграрної науки в Україні». Ніжин, 2019. С. 84-91.
6. Болтянська Н.І. Напрями удосконалення робочого процесу вальцово-матричних прес-грануляторів. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції: мат. Міжн. наук.-практ. форуму. ТДАТУ. 2019. Ч. 1. С. 33-36.